

بربرداری و نگهداری از شبکه‌های آبیاری با مشارکت مردم

تألیف :

شاهین کوه بزن

تدوین:

رضا میلادی فرد

برگرفته از انتشارات : موسسه بین‌المللی بهبود و اصلاح زمین (ILRI)

سرشناسه	: کوه بزن، شاهین، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: بهره‌برداری و نگهداری از شبکه‌های آبیاری با مشارکت مردم / مولف شاهین کوه بزن؛
مشخصات نشر	: اهواز: نشر کردگار، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۸۰ ص.؛ مصور.
شابک	: 978-600-281-097-7
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: ایران -- آبیاری - بهره‌برداری
موضوع	: آبیاری -- ایران -- مردم
رده بندی کتبه	: ۱۳۹۵ ش۹ الف / HD۱۷۴۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۰۷۷۷۴

بهره‌برداری و نگهداری از شبکه‌های آبیاری

با مشارکت مردم

شاهین کوه بزن

تدوین : رضا میلادی فرد

ناشر : انتشارات کردگار

نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۶

لیتوگرافی : پردیس

شمارگان : ۷۰۰

شابک : ۴ - ۱۳۶ - ۲۸۱ - ۶۰۰ - ۹۷۸

قیمت : ۱۲۰۰۰ تومان

publication_kordgar@yahoo.com

اهواز امانیه نیش سقراط غربی
مجمع اقبال واحد ۱۰

۳۳۳۹۱۹۸ و ۳۳۳۶۱۸۵ (۰۶۱)

تمامی حقوق چاپ برای مؤلف محفوظ است.

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۱..... پیشگفتار

۲..... در خصوص این کتاب

فصل اول : مقدمه

۴..... مقدمه

فصل دوم : ساماندهی

۶..... چه عاملی مدیریت آبیاری را سخت می کند

۱۳..... چگونه می شود مشکلات مدیریت آبیاری را حل و فصل کرد؟

۱۶..... نقش تشکل های آبی مشترکین

۱۷..... چگونه یک قرارداد خدماتی تهیه شود؟

فصل سوم : بهره برداری

۲۴..... جمع بندی

۳۰..... توزیع متناسب

۳۲..... کنترل آب در بالادست با استفاده از دریچه های عمودی

۳۵..... تنظیم آب بالادست به وسیله سرریزهای نوک مرغابی (داک بیل)

۳۶..... کنترل آب در پایین دست

۳۹..... برنامه ریزی و زمان بندی آبیاری

۳۹..... برنامه ریزی آبیاری

۴۲..... برنامه ریزی آبیاری

۴۳..... برنامه ریزی در روش توزیع متناسب

۴۴..... برنامه ریزی برای کنترل در بالادست با استفاده از دریچه های کشویی عمودی

۴۸..... برنامه ریزی برای کنترل آب از بالادست با احداث بند

۴۸..... برنامه ریزی در روش کنترل آب در پایین دست

فصل چهارم : نگهداری

نگهداری موتورسیکلت.....	۵۰
نگهداری یک طرح آبیاری.....	۵۳
نگهداری روزمره.....	۵۳
اقدامات اضطراری.....	۵۴
بهسازی طرح.....	۵۵
تغییرات در طرح های تازه ساز.....	۵۶
بهسازی و توسعه تدریجی طرح.....	۵۶
سازگاری با تغییرات.....	۵۷
مدیریت فعالیت های نگهداری.....	۵۸
برنامهریزی جهت نگهداری.....	۵۹
قرارداد خدماتی برای نگهداری.....	۶۱

فصل پنجم : کنترل مالی

انواع هزینه های آبیاری.....	۶۳
هزینه های سرمایه گذاری.....	۶۳
هزینه های بهره برداری.....	۶۵
روش های مطالبه هزینه از کاربران.....	۶۷
مطالبه هزینه بر اساس میزان حجم آبیاری.....	۶۷
مطالبه هزینه بر اساس اندازه (مساحت) محل آبیاری شده.....	۶۸
مطالبه هزینه بر اساس یک سهم از برداشت محصول.....	۶۹
خودگردانی مالی.....	۶۹
پیوست یک : قرارداد خدمات آبیاری.....	۷۱

پیشگفتار

این کتاب تألیف و تدوینی بر مبنای ترجمه از مجموعه مطالب با موضوعیت آبیاری است که توسط فائو^۱ منتشر شده و توانسته است نظر مثبت بسیاری از فعالان آبیاری را از منظر کاربرد و اثرگذاری جلب نماید. مطالب این کتاب برای استفاده کشاورزان، تکنسین‌های آبیاری (میراب‌ها) و کارگران مزارع در روستاها که خواهان افزایش دانش و توانایی خود در خصوص بهره‌برداری از مزارع هستند مناسب است و می‌تواند مقدمه‌ای برای مشارکت بیشتر مردم در بهره‌برداری و نگهداری بهتر از شبکه‌های آبیاری باشد. مجموعه مستندات منتشر شده توسط ILRI^۲ (موسسه (موسسه بین‌المللی بهبود در اصلاح زمین) که به‌عنوان مرکزی برای توسعه دانش کشاورزی فعالیت می‌کند با زبانی بسیار ساده اطلاعاتی را که برای مشارکت بیشتر مردم در بهره‌برداری از شبکه‌های آبیاری مورد نیاز است و می‌تواند گام‌های مهمی در آموزش باشد را ارائه می‌کند.

این حقیقت را باید پذیرفت که در بسیاری از مناطق کشور ما برای اطلاع‌رسانی و آموزش جامعه کشاورزی فعالیت مدون و مستمر، برنامه‌ریزی و یا پیگیری نشده است پس این انتظار که مشارکت و همراهی به‌صورت مؤثری از جانب کشاورزان برای بهبود بهره‌وری آب و عملکرد محصول نشان داده شود کمی غیرواقعی است. باید با استفاده از آموزش حضوری و غیرحضوری سطح دانش و همکاری متصدیان کشاورزی را افزایش داد و مسئولیت‌های همگانی را در فضایی دانش‌محور دنبال نمود.

کتاب حاضر تلاشی برای استفاده از مطالب و تجارب مستندات فوق در جامعه کشاورزی ایران است. در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر و یا ارائه نظرات خود درج‌مند است به آدرس الکترونیکی ذیل برای ما نامه ارسال فرمایند:

shkoochbezan@yahoo.com

1- FAO – Food and agricultural organization

2- International Institute for land Reclamation and Improvement –

در خصوص این کتاب

در این کتاب روش‌های بهره‌برداری و نگهداری از شبکه‌های آبیاری و زهکشی و اصول کاری آن‌ها به زبان ساده مورد بحث قرار می‌گیرد. در مباحث بهره‌برداری تلاش شده است که با ذکر حداقل‌های مورد نیاز برای درک روش‌ها، محدودیت‌ها و ملاحظات آبیاری، نظام توزیع آب را بهتر درک نمود. در مباحث نگهداری و تعمیرات، به منظور بیان ساده مطالب با استفاده از شباهت‌ها و تفاوت‌ها، نگهداری موتورسیکلت به عنوان مثالی برای فعالیت‌های متناظر با عملیات تعمیرات و نگهداری، به یک طرح آبیاری استفاده می‌شود و در ادامه، مراقبت‌های روزمره و دوره‌ای مورد نیاز برای حفاظت و بهبود شبکه آبیاری در حد آشنایی عمومی اشاره خواهد شد. در نهایت نیز مرجعی برای معرفی و بدست آوردن سیستم مالی مؤثر معرفی شده که با استفاده از آن بتوان با گردش مالی روشن و مؤثر، نفعی مالی به بهره‌برداری و نگهداری از تأسیسات را برآورده نمود.

لازم به ذکر است در تدوین مطالب کتاب فرض شده است که یک مدیریت سازمان‌یافته (مثلاً یک شرکت بهره‌برداری دولتی و یا حرفه‌ای) در مناسبات حضور دارد و وظیفه انتقال آب تا اراضی تحت مسئولیت مشارکت‌های مردمی و گروه‌های آب‌بران (شبکه‌های درجه سه و چهار) توسط آن مدیریت انجام می‌شود.

مؤلف و صاحب امتیاز: شاهین کوه بزن - دکتری عمران
همکار و تدوین: رضا میلادی فر - کارشناس زبان انگلیسی